

Flora en fauna quickscan Hartel-Oostbroek Spijkenisse

Rapport 2012-01
S. D. Elzerman

Status uitgave	Eindrapport
Rapport nr.	2012-01
Auteur	S. D. Elzerman
Datum uitgave	14 mei 2012
Projectnr.	2012013
Opdrachtgever	Bureau Wissing
Contactpersoon	Ing. R. Krol
Foto's	S. D. Elzerman

© Elzerman Ecologisch Advies
Koninginneweg 235
2982 AM Ridderkerk

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.

Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Inhoud

1	Aanleiding	4
2	Beschrijving plangebied	5
3	Methodiek	6
4	Flora- en faunawet	6
5	Resultaten	8
6	Conclusie.....	12
	Literatuur	13

1 Aanleiding

In het kader van een herziening van het bestemmingsplan is Elzerman Ecologisch Advies door de stedenbouwkundige adviesorganisatie Wissing (hierna te noemen 'opdrachtgever') gevraagd een offerte aan te bieden voor een onderzoek naar de (beschermde) natuurwaarden binnen het projectgebied.

Het onderzoek zal bestaan uit een verkennend onderzoek ('quickscan') naar beschermde flora en fauna binnen het plangebied (Figuur 1). Uit deze quickscan moet blijken welke natuurwaarden binnen het gebied aanwezig zijn. Hierbij wordt met name gelet op natuurwaarden die beschermd zijn door de Flora- en faunawet. Ondanks het feit dat er ten tijde van dit onderzoek geen plannen zijn om werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied uit te voeren zal deze mogelijkheid wel worden geschetst. Op die manier kan proactief worden ingespeeld op eventuele veranderingen.

Figuur 1. Het onderzoeksgebied Hartel-Oostbroek te Spijkenisse aangegeven met een rood kader.

2 Beschrijving plangebied

Het plangebied Hartel-Oostbroek bestaat uit sportvelden, een volkstuinencomplex, enkele woningen, een populieren-wilgenbos, waterkerende dijken langs een kanaal met sluizen en water. Aan de noord- en oostzijde wordt het gebied begrensd door de rivier de Oude Maas. Ten westen van het plangebied ligt de woonwijk Hoogwerf en aan de zuidkant vormt de Groene Kruisweg de begrenzing (Figuur 1). Het gehele gebied omvat ca. 94 ha.

De sportvelden van De Brug en Oostbroek geven onderdak aan verschillende buitensporten. Er liggen diverse grasvelden afgewisseld met enkele kunstgrasvelden. Bebouwing is aanwezig in de vorm van sportkantines en bijbehorende kleedkamers. In het westelijke deel van het sportcomplex was ten tijde van het veldbezoek een nieuwe sporthal in aanbouw. De velden worden van elkaar gescheiden door bomenrijen, die hoofdzakelijk bestaan uit populieren *Populus spec.* (Figuur 2). Verder liggen in dit deelgebied diverse sloten van verschillende waterkwaliteit. Sommige sloten hebben een rijke sliblaag waar weinig leven te verwachten is. Een aantal sloten, met name rondom het 'Wielrenpad', zijn daarentegen van betere kwaliteit. Het heldere water doet vermoeden dat hier voldoende gelegenheid is voor waterplanten, vissen en insecten. Op een enkele plek is een smalle rietkraag te vinden.

Figuur 2. Voetbalvelden van Sportpark Oostbroek, te Spijkenisse.

Figuur 3. Het volkstuinencomplex te Hartel-Oostbroek in Spijkenisse.

Het volkstuinencomplex is een aaneenschakeling van kleine tuintjes waar groente en fruit wordt verbouwd (Figuur 3). Er zijn diverse schuurtjes en andere kleine gebouwtjes aanwezig. Het geheel wordt omsloten door een haag van struiken en bomen. Rondom de volkstuinen liggen enkele sloten. Diverse sloten worden gekenmerkt door een sliblaag van organisch afval. Dit is met name veroorzaakt door bladval.

Langs het plangebied lopen de rivier de Oude Maas en Hartelkanaal. Karakteristieke grasdijken houden het water tegen. De voet van de dijk is verstevigd met basaltblokken. Langs de Plaatweg en de Noordhoekseweg lopen de dijken geleidelijk af naar het water van het kanaal (Figuur 4). Ook hier liggen stenen ter bescherming van de oever. Aan de binnenzijde van de dijken liggen de doorgaande wegen Plaatweg en Brielse Maasdijk. De Plaatweg leidt tot een populieren/wilgenbos waar enkele bungalows staan. Een gedeelte van dit terrein is afgesloten. Op de Brielse Maasdijk, die parallel aan het Hartelkanaal loopt, vormt een bomenrij aan beide zijden van de weg een laan.

Figuur 4. Het kanaal ten zuiden van het Hartelkanaal langs de Plaatweg, te Spijkenisse.

3 Methodiek

Het projectgebied is op 12 april 2012 bezocht door een ecooloog en onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren zoals benoemd in de Flora- en faunawet. Hierbij is met name gelet op de aanwezigheid van soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes (Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen is een ontheffing verplicht. Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna.

De weeromstandigheden waren voldoende geschikt om betrouwbare gegevens te verzamelen. Na een mistige start van het bezoek klaarde het op. In de loop van de middag volgde enkele regenbuien. De temperatuur varieerde tussen de 7 °C en 13 °C graden en de wind was zwak tot matig (1-2 ZW).

4 Flora- en faunawet

Dit onderzoek richt zich op beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. De bescherming wordt vormgegeven door verbodsbepalingen en een Algemene Zorgplicht.

Voor bepaalde soorten geldt een vrijstellingsregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden geen afbreuk mogen doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierenpopulaties. Voor soorten die in bijlage IV (Tabel 3) van de Europese Habitatrichtlijn worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten (Tabel 3) gelden daarnaast verzwaarde eisen.

Aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (Ministerie van EL&I; het voormalige Ministerie van LNV). Wanneer de wetgeving van de Flora- en faunawet overtreden wordt dan kan een handhaver het werk stilleggen, de activiteiten verbieden, beëindigen en/of een proces-verbaal opmaken. Een overtreding op de Flora- en faunawet wordt gezien als een economisch delict. Het Openbaar Ministerie zal in het geval van een overtreding uiteindelijk het vonnis uitspreken.

Algemene Zorgplicht (Art. 2)

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en niet van individuele dieren. Echter, de intrinsieke waarde van elk individueel dier en plant wordt wel erkend. Mensen mogen hier dus niet onzorgvuldig mee omgaan. Vanuit deze gedachte is de Zorgplicht opgesteld:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De Zorgplicht is algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Verbodsbepalingen

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het 'Nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is er geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om vooraf het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het projectgebied bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten. De volgende verbodsbepalingen zijn in dit kader van belang:

Artikel	Verbodsbepaling
8	het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
11	het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Een aantal soorten flora en fauna kennen een zwaarder beschermingsregime (Ministerie van LNV, 2005). Deze soorten zijn opgenomen in drie tabellen. Het is mogelijk om voor deze soorten een ontheffing aan te vragen. Dit hangt af van de zeldzaamheid van de soort en impact van de werkzaamheden.

In **Tabel 1** staan de soorten met het lichtste beschermingsregime. Voor soorten die opgenomen zijn in deze tabel geldt een algemene vrijstelling of ontheffing met lichte toetsing. De vrijstelling geldt voor de volgende werkzaamheden:

- Bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw);
- Bestendig gebruik;
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Vallen de activiteiten onder één van deze noemers dan is de vrijstellingsregeling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet van toepassing. Als geen sprake is van dit type

werkzaamheden dan is een ontheffingsaanvraag verplicht. De Algemene Zorgplicht blijft onder alle gevallen wel van kracht.

Bij **Tabel 2** is sprake van zwaarder beschermingsregime. Hier dient voor de werkzaamheden, zoals die genoemd zijn bij Tabel 1, te worden gewerkt volgens een Gedragscode. Voor sommige sectoren, zoals de Waterschappen, is een algemene gedragscode opgesteld. In andere gevallen is een gedragscode voor de specifieke situatie verplicht in de vorm van een Ecologisch Werkprotocol. Alleen in die gevallen is ontheffing niet verplicht. Bij de overige activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd die licht getoetst wordt.

Het zwaarste beschermingsregime kent **Tabel 3**. In deze tabel staan soorten die op Europees niveau onder druk staan. Het zijn soorten, die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de Algemene Maatregel van Bestuur. Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden is het verplicht een ontheffing aan te vragen. Een gedragscode volstaat hier niet.

Vogels

In bovengenoemde tabellen zijn vogels niet opgenomen. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden in beginsel gelijkwaardig beschermd. Het is in het algemeen verboden om vogels te doden, te verontrusten, hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen te verstoren. Indien de werkzaamheden vallen onder in Tabel 1 genoemde activiteiten dan kan worden volstaan met een goedgekeurde gedragscode. Voor de overige activiteiten dient een ontheffing aangevraagd te worden. In de praktijk gaat het met name om werkzaamheden gedurende het broedseizoen. Buiten het broedseizoen zullen de activiteiten minder problemen geven. Uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De nesten van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet gestoord worden.

Voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen

Naast de dieren zelf worden ook hun voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen beschermd. Onder een voortplantingsplaats wordt niet alleen een nest van een vogel of kolonieverblijf voor vleermuizen verstaan, maar ook de directe omgeving. Sommige soorten fauna zijn zeer kritisch wat betreft hun foerageerplek of slaapplek. Zij stellen specifieke eisen aan het leefmilieu en kunnen daardoor moeilijk overschakelen op een veranderde situatie. In die gevallen dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer werkzaamheden hier invloed op uitoefenen.

5 Resultaten

De tijdens het veldbezoek aangetroffen flora en fauna worden per deelgebied besproken. Wanneer een soort(groep) niet waargenomen is, maar wel mogelijk binnen het gebied voorkomt dan wordt dit apart vermeld.

Sportvelden

Op de sportvelden waren tijdens het veldbezoek geen sportactiviteiten. Hierdoor konden enkele vogelsoorten, zoals Merel *Turdus merula*, Zanglijster *Turdus philomelos*, Kleine Mantelmeeuw *Larus fuscus*, Scholekster *Haematopus ostralegus*, op de grasvelden foerageren. Ze waren hier op zoek naar wormen, insecten of graszaden. Ook enkele Konijnen *Oryctolagus cuniculus* foerageerden verspreid over de grasvelden. Deze zoogdieren staan vermeld op Tabel 1 van de Flora- en faunawet. In de bomenrijen zongen enkele Tjiftjaffen *Philoscopus collybita* en Koolmezen *Parus major*. In de westelijke populierenrij was een nest aanwezig dat mogelijk door een Zwarte Kraai *Corvus corone* bewoond was. Rondom de bomen waren diverse algemene planten te vinden. Vooral de oost- en zuidrand waren dichter begroeid met lage struiken en kruiden.

De beschaduwde sloten hadden een dikke sliblaag met weinig leven onder water. Langs het 'Wielrenpad' waren enkele sloten uitgebaggerd en de rietkragen gemaaid. Deze sloten waren erg helder. Hier zwommen enkele waterinsecten, waaronder bootsmannetjes *Notonecta spec.* en Schaatsenrijders *Gerris lacustris*.

Er werd geen soort uit Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet aangetroffen op het sportcomplex. Het kraaiennest vormt echter een potentiële nestplaats voor een Boomvalk *Falco subbuteo*. Deze roofvogel en zomergast bouwt zelf geen nest, maar maakt gebruik van oude nesten van andere vogelsoorten (Bijlsma, 1993). Een nest van deze soort is jaarrond beschermd. Daarnaast vormen de

bomenrijen lijnvormige elementen welke gebruikt zouden kunnen worden als vaste vliegroute door vleermuizen. Voor het verplaatsen van de verblijfplaats naar het foerageergebied maken vleermuizen gebruik van vaste vliegroutes (Limpens *et al.*, 1997). Bovendien kunnen de aanwezige gebouwen onderdak bieden aan een verblijfplaats van vleermuizen. Vliegroutes en verblijfplaatsen zijn beschermd op basis van Art. 75 van de Flora- en faunawet.

Verder viel niet uit te sluiten dat tussen de struiken langs de sportvelden de licht beschermde Brede Wespenorchis *Epipactis helleborine* groeit. Deze plant uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet bloeit pas gedurende de zomermaanden (Van der Meijden, 2005). De aanwezigheid kon dus nog niet worden vastgesteld of uitgesloten. Ook de noordelijke sloten herbergen mogelijk enkele soorten uit Tabel 1. Het gaat hierbij om de Zwanenbloem *Butomus umbellatus*, Bruine Kikker *Rana temporaria* en Kleine Watersalamander *Triturus vulgaris*. Er bestaat zelfs een kleine kans dat zich Kleine Modderkruipers *Cobitis taenia* bevinden in deze watergang. Dit is een vis welke opgenomen is in Tabel 2.

Volkstuinencomplex

De kleinschalige volkstuintjes met veel groen bieden veel nestgelegenheid voor vogels (Figuur 3). Dat was ook te merken aan de hoge zangactiviteit. Typische struweel- en bosvogels, zoals Heggenmus *Prunella modularis*, Zwartkop *Sylvia atricapilla*, Fitis *Phylloscopus trochilus*, Winterkoning *Troglodytes troglodytes* en Merel, waren verspreid over het deelgebied te horen. De struiken, waaronder vlier *Sambucus spec.*, meidoorn *Crataegus spec.*, braam *Rubus spec.* en Hazelaar *Corylus avellana*, vormen een haag rondom de volkstuinten. Boven de struiken staken enkele populieren *Populus spec.*, elzen *Alnus spec.*, eiken *Quercus spec.* en berken *Betula spec.* uit. Zodra het zonnetje doorbrak vlogen enkele koolwitjes *Pieris spec.* en een Bont Zandoogje *Pararge aegeria* rond. Deze vlindersoorten van het vroege voorjaar zijn algemene soorten in Nederland (Bos *et al.*, 2006). Ze staan niet vermeld in de beschermingstabellen van de Flora- en faunawet. In de sloot aan de noordrand van de volkstuinten zwommen enkele waterinsecten, waaronder bootsmannetjes en schaatsenrijders.

De bosschages en bomen vormen een potentiële broedplaats voor een soort als de Sperwer *Accipiter nisus*. Het nest van deze roofvogel is jaarrond beschermd. Het valt ook niet uit te sluiten dat zich hier beschermde plantensoorten bevinden. In deze situatie is het lastig om met zekerheid vast te kunnen stellen of deze op natuurlijke wijze in het gebied is terechtgekomen of dat deze is aangeplant. Dat hangt af van de soort en de plek waar het aangetroffen wordt. Vervolgonderzoek zal dit moeten aantonen. Het groene karakter van de volkstuinten zal waarschijnlijk onderdak bieden aan diverse soorten muizen, Egel *Erinaceus europaeus* en mogelijk kleine marterachtigen. Deze zoogdieren staan allen vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een algemene vrijstelling geldt bij bepaalde werkzaamheden.

Dijken Plaatweg en Brielse Maasdijk

De bovenzijde en buitenkant van de waterkerende dijken zijn intensief onderhouden en worden regelmatig gemaaid. De vegetatie bestaat voornamelijk uit grassen met enkele algemene plantensoorten, zoals Paardenbloem *Taraxacum officinale*, Klein Hoefblad *Tussilago farfare* en Madeliefje *Bellis perennis*. Aan de binnenzijde is de vegetatie iets gevarieerder met o.a. Fluitekruid *Anthriscus sylvestris*, Witte Dovenetel *Lamium album* en Pinksterbloem *Cardamine pratensis*. Langs de Plaatweg bloeiden ook enkele Narcissen *Narcissus spec.* Hoewel de wilde vorm van deze soort zeer zeldzaam is in Nederland gaat het hier vermoedelijk om aangeplante of verwilderde exemplaren. De oevers van beide dijken lopen aan de binnenzijde geleidelijk over in het water van het kanaal. Hier is meer ruigere begroeiing te vinden met braamstruweel, distels *Carduus spec.* en Grote Kaardenbol *Dipsacus fullonum*. Deze laatste soort is opgenomen in Tabel 1 en is op enkele plaatsen aangetroffen (Figuur 5).

Figuur 5. Oevers van het kanaal langs de Brielse Maasdijk met op de voorgrond één van de groeiplaatsen van Grote Kaardenbol, 12 april 2012.

Een zingende Kneu *Carduelis cannabina* bij het bramenstruweel duidt op een territorium. Hoewel het een soort is die op de Rode Lijst van bedreigde vogels staat, kent het geen zwaardere beschermde status dan andere broedvogels. Op diverse plekken vlogen koolwitjes rond.

Over beide dijken loopt een verharde weg. In de berm van de Plaatweg zijn enkele molshopen aangetroffen. De Mol *Talpa europaea* staat vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Op de Brielse Maasdijk is deze aan beide zijden geflankeerd door een bomenrij. Aan de noordkant van de Plaatweg staat ook een bomenrij. Hierin zaten tijdens het veldbezoek enkele Eksters *Pica pica*, Zwarte Kraaien en een Grote Bonte Specht *Dendrocopos major*. Beide bomenrijen vormen geschikte broedplaatsen voor zowel Ekster als Zwarte Kraai. Daarnaast vormen ze lijnvormige elementen waar vleermuizen gebruik van kunnen maken als vaste vliegroute (Figuur 6).

Aan het einde van de Plaatweg is een rijk begroeid gedeelte te vinden dat deels is afgesloten. Hier staan ook enkele bungalows. Het gemengde populieren-wilgen bosje bevat een rijke ondergroei met brandnetels *Urtica spec.* en braamstruweel. Er staan diverse oude bomen die veel bosvogels aantrekken, zoals Houtduif *Columba palumbus*, Boomkruiper *Certhia brachydactyla*, Fitis, Grote Bonte en Groene Specht *Picus viridis*. In het westelijke deel van het bosje werden tijdens het veldbezoek twee territoriale Buizerds *Buteo buteo* gezien. Dit paartje broedt waarschijnlijk in het bosje. Het nest met omringende bomen vormt een vaste rust- en verblijfplaats en is daarmee jaarrond beschermd. Verder vormt het bosje een geschikte plek voor de jaarrond beschermde Sperwer, enkele soorten flora en boombewonende vleermuizen.

Figuur 6. De bomenrijen langs de Brielse Maasdijk te Spijkenisse vormen een lijnvormig element.

Water en overige landschapselementen

De grootste oppervlakten aan water binnen het plangebied wordt gevormd door het kanaal dat via twee gemalen het gebied binnenstroomt. Door deze directe verbinding met de Oude Maas kunnen diverse vissen vanuit de rivier het kanaal binnenzwemmen en andersom. De bodem van het kanaal is diep en vrij zanderig met aan de oevers een laag stenen (Figuur 4). Tussen de stenen groeien diverse kruiden en vetplanten die kenmerkend zijn voor een stenige en zandige bodem. Op sommige gedeelten is riet aanwezig, maar de oevers zijn grotendeels kaal. Aan de zuidkant langs Noordhoekseweg is een intensief bemaaid dijktaalud aanwezig.

Buiten de sportvelden bevinden zich nog enkele gebouwen, zoals woonhuizen en twee gemalen. Deze zouden onderdak kunnen bieden aan de jaarrond beschermde Huismus *Passer domesticus* en Gierzwaluw *Apus apus*. Ook voor vleermuizen vormen ze potentiële verblijfplaatsen. Planten gebonden aan oude muren worden hier niet verwacht gezien het feit dat de meeste muren goed onderhouden zijn. De bungalows langs de Plaatweg bieden op basis van de bouwwijze de minste potentie voor een beschermde dier- of plantensoort.

6 Conclusie

Dit verkennend flora en fauna onderzoek heeft de beschermde natuurwaarden in kaart gebracht in het plangebied Hartel-Oostbroek te Spijkenisse. Binnen het plangebied komen enkele, door de Flora- en faunawet beschermde, dier- en plantensoorten voor. De aanwezigheid van Buizerd, Grote Kaardenbol, Konijn en Mol zijn tijdens het veldbezoek met zekerheid vastgesteld. De vaste rust- en verblijfplaats van de Buizerd is jaarrond beschermd. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen deze soort (dreigen te) treffen dan dient een ontheffing ex. Art. 75 van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. De overige drie soorten zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling geldt.

Van enkele andere soort(groep)en wordt vermoed dat deze binnen het gebied aangetroffen kunnen worden. Indien in de toekomst ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden binnen het plangebied dan wordt aanbevolen met de volgende punten rekening te houden:

Algemeen

- Bij de planning van ruimtelijke ontwikkeling dient rekening gehouden te worden met de bescherming van broedende vogels. Werkzaamheden tijdens het broedseizoen dienen vermeden te worden;
- Bij alle werkzaamheden dient men de Zorgplicht in acht te nemen, zoals deze is vermeld in art. 2 van de Flora- en faunawet;
- Op diverse plekken binnen het plangebied kunnen beschermde planten aangetroffen worden. Dit geldt met name voor de struikenhaag rondom het volkstuintencomplex, rondom de sportvelden en bij het bosje langs de Plaatweg. Hoewel het in de meeste gevallen zal gaan om soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet kan niet op voorhand worden uitgesloten dat zich ook een enkele andere beschermde soort bevindt. Daarom wordt aanbevolen om hiernaar onderzoek uit te laten voeren alvorens de werkzaamheden van start gaan.

Bomen en bomenrijen

- In verschillende bomenrijen zijn nesten van kraaiachtigen aangetroffen. Deze zouden gebruikt kunnen worden door de Boomvalk. Het nest van deze roofvogel is jaarrond beschermd;
- Vleermuizen maken graag gebruik van lijnvormige elementen om zich te verplaatsen van rustplaats naar foerageergebied. Diverse bomenrijen, zoals die langs de sportvelden of de Brielse Maasdijk, zouden als vaste vliegroute kunnen dienen. Deze functionaliteit is beschermd op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet. Indien ruimtelijke ontwikkelingen deze landschapselementen dreigen te treffen dient nader onderzocht te worden of ze een functie hebben voor vleermuizen. Dit kan leiden tot de aanvraag van een ontheffing;
- Het bosje langs de Plaatweg biedt mogelijkheden voor een broedende Sperwer, maar ook groeiplaatsen voor enkele beschermde planten, zoals de Brede Wespenorchis. De oude bomen dienen nader onderzocht te worden op de aanwezigheid van een verblijfplaats voor vleermuizen.

Water

- Het water uit het kanaal staat in verbinding met de rivier de Oude Maas. Van de Oude Maas is bekend dat zich hier enkele beschermde vissen bevinden. Deze zouden ook gebruik kunnen maken van het kanaal;
- Binnen het plangebied liggen diverse watergangen. Het is niet uitgesloten dat zich in de sloten enkele beschermde flora en fauna bevinden, zoals Kleine Modderkruiper, Zwanenbloem, Bruine Kikker en Kleine Watersalamander. Hoewel niet voor elk van de genoemde soorten een ontheffing hoeft te worden aangevraagd, wordt toch aanbevolen om bij werkzaamheden die een sloot treffen aanvullend onderzoek te laten verrichten.

Bebouwing

- Binnen het plangebied bevinden diverse gebouwen. Vervolgonderzoek is nodig om met zekerheid vast te kunnen stellen of uit te kunnen sluiten dat Huismus, Gierzwaluw of vleermuizen gebruikmaken van deze gebouwen.

Bovenstaande aanbevelingen vormen geen uitputtende lijst aan maatregelen die getroffen moeten worden indien ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt. Het vormen de belangrijkste aanwijzingen om het proces efficiënt te laten verlopen.

Literatuur

Bijlsma, R.G. 1993. *Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Schuyt & Co, Haarlem.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff en De Vlinderstichting. 2006. *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea) – Nederlandse Fauna 7*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Van der Meijden, R. 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23^e druk. Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 27 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. 2006. *Nota Ruimte – Ruimte voor ontwikkeling*. Ministerie van VROM, Den Haag.